

Sommerekskursjon

Dovrefjell og Kongsvold

2. - 10. juli 1994

Telemark Botaniske Forening

Hvorfor Dovrefjell?

Det er 10 år siden TBF hadde sin første ekskursjon til Dovrefjell. Den gang lå foreningen på Hjerkin Fjellstue, og rapporten fra den gang ga bud om mye spennende. I løpet av denne perioden hadde foreningen fått mange nye medlemmer, og ønsket om å komme tilbake til dette området var sterkt.

Flere mulige overnattingssteder ble kontaktet. Valget falt etter hvert på Kongsvold Fjeldstue, dels på grunn av sin nærhet til Knutshøene, og dels på grunn av at folk som hadde besøkt stedet, hadde mye godt å si om det. Selv om vi kontaktet Kongsvold allerede tidlig i desember, var de to ukene midt i juli allerede belagt, slik at ekskursjonen ble tidfestet til første uke i juli. Priscilla og Bjørn Erik fikk ansvaret for å planlegge ekskursjonen videre.

Nå hadde det seg slik at i 1994 hadde TBF også styreansvaret i NBF og skulle arrangere en ekskursjon i slutten av juni i Kragerø-området. Denne ble annonsert i årsprogrammet til TBF til siste uke i juni. Men, også her var det problem med å finne egnet overnattingssted i ønsket uke. Og vi må bare beklage at kommunikasjonen mellom de to arrangementskomitéene sviktet når NBF-ekskursjonen ble flyttet til samme uke som TBF-ekskursjonen.

Dermed sto vi oppe i et dilemma i vår forening. Dovre-ekskursjonen var annonsert i TBF's årsprogram og Kragerø-ekskursjonen var annonsert i Østlandsavdelingen. I tillegg hadde Priscilla bestilt reise til USA uka etterpå, og Bjørn Erik ville ha problem med endring av ferieuken p.g.a. overlapping på jobben. Da var det 3 mulige alternativer: 1. Arrangere begge ekskursjoner i første uke i juli som annonsert. 2: Avlyse Dovre-ekskursjonen. 3: Flytte Dovre-ekskursjonen til senere i juli, med nye arrangementsansvarlige og nytt overnattingssted. Og som alle vet, ble det første alternativet valgt.

Når vi derfor opplever at bare 12 medlemmer deltar på Dovre-ekskursjonen i år, må dette i hovedsak tilskrives denne forhistorien. Men man skal heller ikke se bort i fra at gjennomsnittsalderen i vår forening stadig blir høyere, og at da interessen for slike ukesutflukter avtar.

Men, når alt kommer til alt, det ble noen fantastiske dager på Kongsvold og Dovrefjell for dem som deltok. Og undertegnede, som aldri tidligere hadde besøkt området, er takknemlig for at foreningen opprettholdt de opprinnelige planene. Det ble store opplevelser både naturmessig, kullinarisk, opplevelsesmessig, sosialt og fremforalt botanisk.

Bjørn Erik

Deltagere.

Åse Halvorsen, Langerødveien 4, 3711 Skien,	tlf: 35 50 01 35.
Magne Langerød, Langerødveien 4, 3711 Skien,	tlf: 35 50 01 35.
Priscilla Hansen, Borgetun 46, 3711 Skien,	tlf: 35 50 13 96.
Lise Stokstad, Fagerliveien 10, 3910 Porsgrunn,	tlf: 35 55 37 77.
Halvard Kjensmo, Termeveien 3, 1519 Moss,	tlf: 69 27 16 20.
Olaf Svendsen, Enggravtunet 12, 3711 Skien,	tlf: 35 50 05 91.
Odd Isaksen, Høibøveien 76, 3800 Bø i Telemark,	tlf: 35 95 03 03.
Ole Elnan, Sneltvedtlia 9, 3719 Skien,	tlf: 35 52 71 04.
Målfrid Ergon, Steinringen 47, 3931 Porsgrunn,	tlf: 35 51 25 16.
Rolf Ergon, Steinringen 47, 3931 Porsgrunn,	tlf: 35 51 25 16.
Oddvar Hasselbakk, 2663 Dovreskogen,	tlf: 61 24 08 86.
Bjørn Erik Halvorsen, Utsikten 4, 3911 Porsgrunn,	tlf: 35 55 42 57.

Halvard, Olaf, Odd, Ole og Bjørn Erik deltok alle dagene.

Åse, Magne deltok fra lørdag til lørdag morgen.

Priscilla og Lise deltok fra lørdag til fredag morgen. Priscilla hadde også med seg sitt barnebarn Christine den første helgen.

Målfrid og Rolf deltok fra mandag til fredag morgen.

Oddvar deltok fra mandag til torsdag.

Kongsvold Fjeldstue

Kongsvold Fjeldstue ligger ved E6 midtveis mellom Dombås og Oppdal. Det er i dag et populært overnattingsted, og for reisende over fjellet er det vanlig å ta en stopp her for å besøke Kongsvold Kro, muséet eller Fjellhagen. Selv om stedet er modernisert innvendig, er de ytre fasader i stor grad bevart med sitt flere hundre år gamle preg. Dessuten har stedet ry på seg for å være et av de beste spisestedene i området, noe som vi fullt ut fikk bekreftet den uken vi besøkte stedet. Ellers skal vertskapet, med Mari og Bjørn Rangul i ledelsen, ha honnør for sin hjelpsomhet og koselige opptreden. Stedet drives i dag som en av Statens fjellstuer under Miljøverndepartementet.

Så lenge det har bodd folk i Norge, har det vært ferdsel over Dovrefjell. Den eldste veien gikk under betegnelsene Pilgrimsvegen. Man mener at denne ferdselsveien gikk på østsiden av Knutshøene. Fra middelalderen var det også opparbeidet ridevei i Drivdalen. Omkring 1700 ble det vedtatt at det skulle opparbeides en kjerrevei over Dovrefjell. Traséen til denne gikk blant annet over Hjerkinnhø, på vestsiden av

Knutshøene, og ned Drivdalen til Oppdal. Under vårfloppen var ikke denne veien farbar (nord for Kongsvold måtte man vade over Driva hele 9 ganger på en strekning på 9 km), slik at den beryktede Vårstigen ble anlagt som alternativ rute. Denne veien over Dovrefjell fikk betegnelsen Kongeveien.

Forløperen til Kongsvold Fjeldstue hadde betegnelsen Holet (Hullet), fordi den lå i ei lita gryte ved Driva to-tre km nord for der Kongsvold ligger i dag. Stedet fikk status som fjellstue med rett til korntoll i 1670-åra. Etter et ras i 1710 som ødela de fleste husa, ble fjellstua flyttet dit den ligger i dag. Under general Armfeldts felttog i 1718 ble stedet brent ned til grunnen, men allerede 13 år etter fantes det i alt 16 bygninger som var nyoppsatt. På 1800-tallet kom gjennombruddet for moderne samferdsel i Norge, og Kongsvold ble en naturlig skyss-stasjon i dette nettet. Men, da Dovrebanen åpnet i 1921 forsvant også den gamle skyss-stasjons-aktiviteten over Dovrefjell.

Kongsvold Fjeldstue er et utmerket utgangspunkt når man vil oppleve norsk natur. Dovrefjell nasjonalpark omkranser stedet på begge sider av dalen, og det er utmerkede fiskemuligheter i vann og elver. Det er et variert dyreliv (se kapittelet om Dovrefjell), og floraen, som vi var dratt dit for å utforske, er blant den ypperste i fjellområder i Nord-Europa.

Siden vi var 12 deltakere på vår ekskursjon, fikk vi Nordre Bygg for oss selv. Bygget var laftet, rødmalt og bygget i 1887, men det var modernisert innvendig med eget dusj og toalett til hvert rom. Vi hadde det førsteklasses. Måltidene ble inntatt i Hovedbygningen fra 1720, med store påbygninger i 1896, og her var det koselige oppholdsrom med gammel innredning og en mengde fine malerier på veggene.

De fleste var også innom muséet i første etasje på Kongsvold Kro. Her er utstilt en rekke gjenstander som ble benyttet i dagliglivet før elektrisitetens tid, mye av dette lekkert dekorert med utskjæringer og rosemaling. Det er en fin samling av gamle bøker, spesielt bibler, men også sadler og annen redskap fra den tiden man trafikerte Dovrefjell med hest og vogn. Områdets historie er grundig beskrevet i en egen avdeling, og i det innerste rommet finnes en fin utstilling av naturen i området, med f. eks. eksempler på lavarter.

Thekla Ragnhild Resvoll (1871-1948) var amanuensis ved Botanisk Laboratorium i Oslo. Hun drev grundige feltundersøkelser i Knutshøene, og hennes orginale og betydningsfulle verk "Om planter som passer til kort og kald sommer" baserer seg på undersøkelser herfra. Ved Kongsvold jernbanestasjon annla hun en botanisk hage med fjellplanter som var typiske for området. Denne hagen er for noen år siden overført til fjellknausene på sydsiden av Kongsvold Fjeldstue og utvidet betraktelig. De ulike artene er navngitt ved hjelp av små skilt. Ut fra dette området er det også

anlagt en natursti på et par kilometers lengde med en rekke informasjonstavler underveis.

Dovrefjell

Dovrefjell er et omfattende begrep som strekker seg inn i fylkene Oppland, Hedemark og Sør-Trøndelag. Grimsdalen oppfattes i mange sammenhenger som grensen mot Rondane i syd, i vest strekker det seg inn mot Snøhetta, i nord mot Oppdal og Kvikne og i øst ned mot Folldal. Området er fullt av kontraster, med variert geologi og allsidig natur, men det meste av arealet er dekket av fjellvidder og høyfjell. Regionen har en variert kulturhistorie, og inneholder bl. a. noen av de største fangstanlegg for villrein i Fennoskandia.

Men området er også blitt utsatt for store miljøforstyrrelser. Et av Norges største militære skytefelt finnes der, med daglige avfyringer av bomber og granater. På Hjerkinna har store områder blitt forurettet av svovel fra Tverrfjellets gruver, og hovedtyngden av det radioaktive nedfallet i Norge fra Tsjernobyl-ulykken rammet Dovrefjell.

Dovrefjell inneholder også den største konsentrasjon av vernede områder i Norge, hvor Dovrefjell nasjonalpark er det største. I over 200 år har regionen vært kjent for sin rikdom på plantearter og allerede i 1911 ble 50 planter fredet i deler av området. Men noe skikkelig organisert vern ble det først ved opprettelsen av nasjonalparken i 1974. I statuttene for nasjonalparken heter det at den er fredet på grunn av vakker natur, planteliv, dyreliv, kulturhistorie og kvartærgeologi. Den er vernet mot tekniske inngrep, men det er likevel tillatt å sette opp telt, tenne bål, drive reinsjakt og fiske (fiskekort). Alt planteliv er fredet, også døde trær.

I Dovrefjell er det registrert 300 arter sommerfugler og dyrelivet er allsidig. Her finnes den største konsentrasjon av fjellrev i landet, moskusbestanden består nå av ca. 60 dyr og en ekstremt truet jerv-stamme er beregnet til i underkant av 20 dyr, men få av dem er produktive. Villreinstammen er tilstrekkelig stor til at det kan drives jakt.

Når det gjelder kartleggingen av floraen på Dovrefjell, var det G. C. Oeder (1728-1791) fra Københavns Universitet som gjorde de første viktige oppdagelser. Han startet utgivelsen av det store illustrerte verket "Flora Danica", som skulle dekke hele kongeriket. Sommeren 1756 var han på Dovrefjell sammen med sin plantetegner, og allerede i første utgivelse var det 44 fjellplanter i vakre, håndmalte tegninger. I ettertid har en lang rekke nasjonale og utenlandske botanikere besøkt stedet, og området, spesielt Knutshøene, er blitt grundig kartlagt. Men, kanskje må

likevel Mathias Numsen Blytt (1789-1862) nevnes spesielt, fordi hans publikasjon "Botanisk reise i Sommeren 1836" nesten utelukkende var basert på floraen på Dovrefjell, og denne publikasjonen er i ettertid blitt regnet som en av milepelene i beskrivelseshistorien til norsk flora.

Norges geologiske undersøkelse har gitt ut et bergrunnskart over Norge. På dette kartet er Knutshøene markert med en farge som betyr "sure og basiske vulkanitter i veksling", og med innslag av en farge som betyr "grønnstein og amfibolitt". Begge disse betegnelsene henspiller på vulkansk opprinnelse, den første i form av en dybbergart og den andre en dagbergart. Resultatet er en bergrunn som er rik på kalsium (kalk) og andre mineraler som er nyttige for plantene. Men nede i dalen langs Driva er fargen grønn, som betyr glimmerskifer og glimmergneis som er omvandlet skifer og kalkstein fra kambro-silur perioden.

Været

Med noen få unntak har TBF hatt værgudene på sin side på turer og ekskursjoner. Slik ble det også denne gang. Sommeren kom til Dovrefjell dagen før oss og den vedvarte hele uken med sol og varme hver dag. Enkelte dager satt vi og solte oss i vindstille i nesten 1700-meters høyde med naken overkropp. Riktignok fikk vi noen spredte ettermiddagsbyger noen av dagene og de som hadde tatt turen til Søndre Knutshø på lørdagen måtte komme seg ned fra toppen i all hast da det begynte å tordne.

Ellers var det sen vår i Dovrefjell denne sommeren. Store områder var fortsatt snødekt, men tiningen fikk fart i det varme sommerværet, og dette gav oss også en usedvanlig rik vårblomstring. Naturen blir praktfull i strålende sol med vekselvis bare og snødekte partier. Det ble en fantastisk uke.

Lørdag 2. juli

Olaf og Halvard hadde tatt nattoget og kom til Kongsvold på morgenen. De benyttet dagen til å se seg om omkring på Kongsvold. De besøkte restene av Thekla Resvolls hage ved stasjonen og gikk i den nyanlagte fjellhagen ved Kongsvold Fjeldstue.

De øvrige ankom med biler ut over ettermiddagen. Før middag fikk de også tid til å ta en rask titt i fjellhagen og i veiskjæringene langs E6. Fjellhagen inneholder så mye at det vil føre for langt å gå inn på artene her, men jeg vil bare nevne at fjellvalmuen (*Papaver radicum*, ~~*Papaver*~~) sto i fin blomstring. Det ble liten tid til identifisering av plantene i fjellskrenten langs E6, men fjellskrinneblom (*Arabis alpina*) og berggull (*Erysimum hieracifolium*) pyntet opp og i sedimentlagene ved bekken blomstret snøsildre (*Saxifraga nivalis*).

Ved fjellstua vokste det dessuten mengder av beitemarikåpe (*Alchemilla monticola*) og en liten bestand av ballblom (*Trollius europaeus*). Sibirvalmue (*Papaver nudicaule*), som hadde forvillet seg fra hagen sto i fin blomstring både innenfor og utenfor gjerdet. På steinmuren ved parkeringsplassen struttet en pen bukett av tuesildre (*Saxifraga cespitosa*) og inne mellom steinene nede i muren hang en praktutgave av nåleputemose (*Plagiopus oederi*). Og, oppe på åsryggen i vest var vi heldige å få se konturene av en moskus, som vandret bortover, mot himmelen.

Vi fikk tildelt rom i Nordre Bygg, og de fleste rakk en dusj før middagen, som besto av røkt reinsdyrstek. Ut over kvelden satt vi i oppholdsrommene og pratet om løst og fast, og utflukten dagen etter ble vedtatt lagt til Bekkelægret.

Søndag 3. juli

Dagen startet med lettskyet pent vær. Referenten (Bjørn Erik), som trives med å stå tidlig opp, tok seg gjerne en runde i omgivelsene før frokost. En morgen var han for eksempel oppe i de nærmeste myrene og fant piperenserrose (*Paludella squarrosa*) og gullsilkemose (*Homalothecium nitens*). Men, denne morgenen skulle han få en helt spesiell opplevelse.

Av vertskapet på fjellstua hadde han fått høre om en sti som ledet opp mot Nordre Knutshø, fra E6 ca. 1500 meter lenger nord. Han fant stien, men da han skulle gå tilbake igjen, sto en Moskus i vegkanten på E6 ca. 600 meter fra fjellstua. Da han hadde hørt at slike dyr kan være hissige av gemytt, valgte han å vente med å passere stedet til dyret hadde kommet seg et trygt stykke ned i buskene igjen. I mellomtiden hadde flere biler passert uten at moskusen lot seg skremme av det.

Etter frokost satte vi oss i bilene og kjørte rundt om Hjerkinns og Dalholens og tok vegen nordover mot Bekkelægret. Det ble en stopp ved bommen ved Furutjønn, for å betale avgift. Ved bommen var det laget en fin portal, og på taket av portalen voste en fyldig tue av rosenrot (*Rhodiola rosea*, *Sedum rosea*). Dessuten fikk vi vite av bomvakta at det vokste et sjeldent grass langs Furutjønn, og vi ble anbefalt å ta kontakt med familien Tallerås i Dalholen, for å få vite mer om det. Etter at vi hadde fått telefonnr. dit, kjørte vi videre innover.

Det ble drevet en flokk med kuer innover den veien vi kjørte på, og den flokken greide vi ikke å komme forbi. Derfor tok vi et stopp straks vi var over skogbeltet. Det var praktfullt utsyn mot fjellheimen i sør og vest. Ellers fant vi fine tuer med greplyng (*Loiseleuria procumbens*) inne i de vidstrakte kvitkrull-mattene (*Cladina stellaris*).

Etter et antall fotografier og noen minutter video-opptak kjørte vi videre. Denne gangen hjalp gjeterguttene oss med å holde kuflokken ute i vegkanten, slik at vi kunne passere. Neste stopp ble 1 km sør for Flåmsetrene, fordi vi visste at det skulle finnes norsk malurt (*Artemisia norvegica*) her. På dette stedet er det også utmerket å studere kvartærgeologiske formasjoner i form av terrasser fra slutten av istida, da Drivdalen var blokkert av en ispropp og smeltevannet måtte strømme denne omvegen. Etter noe leting fant vi da også flere eksemplarer av malurten i sandskrentene langs veien, men ingen av dem var kommet i skikkelig blomst enda. Vi fant også aksfrytle (*Luzula spicata*).

Underveis i sandskråningene videre innover mot Bekkelægret, så vi mye malurt fra bilene. Inne ved setra gikk vi over brua over Haugtjørnsbekken og opp i den sydvendte skråningen. Det var en artsrik skråning, med mye spennende og vakkert, slik som mogop (*Pulsatilla vernalis*), fjelltjæreboom (*Lychnis alpina*) og fjellveronika (*Veronica alpina* ssp. *alpina*). I noen sandskrenter fant vi skredrublom (*Draba daurica* v. *daurica*) og i det fuktige siget langs et lite bekkedar sto det tepper av fjellfiol (*Viola biflora*) og gullmyrklegg (*Pedicularis oederi*). En og annen flekkmure (*Potentilla crantzii*) blomstret også sammen med fjellkattetot (*Antennaria alpina*), vanlig kattetot (*A. dioica*), fjellnøkleblom (*Primula scandinavica*), grønnkurler (*Coeloglossum viride*), sotstarr (*Carex atrofusca*) og fjellbakkestjerner (*Erigeron borealis*).

Det er lett å forklare at dette området er så artsrikt, fordi berggrunnen ved Bekkelægret er i hovedsak av samme innhold og opprinnelse som bergarten i Knutshøene. Vi var etter hvert kommet et stykke opp i skråningen på Vesle Elgsjøtangen og det var tid for matpause. I en liten innbuktning i skråningen med et teppe av fjellfiol og gullmyrklegg foran oss, slo vi oss til ro. Men det ble da noe botanisering her også. Vi fant en arve som vi der og da mente måtte være vårarve

(*Cerastium semidecandrum*), men som referenten vil legge store reservasjoner på bestemmelsen av. Men vi er sikre på bestemmelsen av nålearve (*Minuartia rubella*), fordi den hadde tre grifler, spisse begerblad, trenerva blad og hvithåra stengel. Ellers var det flotte utgaver av den vindblåste fjellformen av einer (*Juniperus communis ssp. alpina*, *J. c. ssp. nana*) og sølvtvieren (*Salix glauca ssp. glauca*) hadde små nydelige røde aks.

Priscillas barnebarn, Christine, hadde vært sammen med oss til nå, men hun skulle videre til en rideferie i Oppdal, så de måtte kjøre av gårde dit etter pausa.

Vi andre fortsatte videre oppover skråningen og kom etter hvert inn i noen fuktige områder med fine bestander av trefingerurt (*Sibbaldia procumbens*). Litt lenger oppe gikk vi i et bekkedar og fant knoppsildre (*Saxifraga cernua*), stjernesildre (*S. stellaris*), bekkesildre (*S. rivularis*) og grannsildre (*S. tenuis*). Ellers sto dvergsoleia (*Ranunculus pygmaeus*) og lyste gult i fine tuer. Litt høyere oppe i lia kunne vi se inn mot alle tre Knutshøene, og kunne konstatere at det fortsatt lå mye snø igjen i hellingene.

Da vi gikk nedover igjen mot bilene tok vi en liten runde lenger vest i terenget og fulgte Haugtjørnsbekken tilbake. Vi fant mye av de samme artene som vi hadde sett tidliger på dagen, men snøbakkestjerne (*Erigeron uniflorus ssp. uniflorus*) ble ny for dagen. Ellers så vi mye mogop og fant en tue til med nålearve.

Vi kjørte bort til dammen på Fundin. Berggrunnen er skiferlag av kambro-silurisk opprindelse, så vi håpet på finne fine arter. Vi fant jåblom (*Parnassia palustris*), og bladrosetten til småsøte (*Gentianella tenella*). Lenger nede langs Einunna fant vi fine eksemplarer av kastanjesiv (*Juncus castaneus*) og fjellsnelle (*Equisetum variegatum*), og enda lenger nede langs elva fant vi omsider høye, blomstrende eksemplarer av smalnøkleblom (*Primula stricta*). Vi var også blitt fortalt at enda lenger nede i dalen kunne vi få oppleve fjellvalmue (*Papaver radicum*), men det var allerede langt på ettermiddagen, så vi valgte å gå tilbake til bilene, og i steden dra tilbake til dette området senere i uka i håp om at malurten var kommet skikkelig i blomst.

Vi rakk tilbake til Kongsvold i god tid før middag, slik at de som ønsket det fikk tid til en dusj. Dagens rett var en nydelig svinestek. Etterpå koset vi oss i stua, og i løpet av kvelden bestemte vi oss for å gå opp mot Søndre Knutshø dagen etter.

Mandag 4. juli

Oddvar var ankommet fra hjemstedet sitt på Dovreskogen samme morgen. Etter frokost tok vi fatt på skråningen opp mot Søndre Knutshø, langs den stien som følger Blesebekken. Det er litt av et prosjekt å ta fatt på denne lia, fordi det er særdeles frodig, slik at man har en tendens til å bruke svært lang tid i bjørkebeltet, langt nedenfor selve nasjonalparken. Forresten, bjørkebeltet er en lite nyansert betegnelse, for skogen inneholder også et utall av vierarter og mulighetene for kryssinger er mange. Men lia er også drøy. Kongsvold Fjeldstue ligger på 887 m.o.h. og toppen av Søndre Knutshø rager i 1690 meters høyde, slik at høydeforskjellen blir på over 800 meter. Men, det var ingen skam å snu på lavere nivåer, som da også mange gjorde.

Det ble mange stopp underveis opp gjennom fjellbjørkeskogen. Allerede ved grinda, der hvor den gamle Kongeveien kom ned til Kongsvold Fjeldstue sydfra ble en pen utgave av fjellnøkleblom (*Primula scandinavica*) behørig fotografert. Deretter kom de etter tur, bergveronika (*Veronica fruticans*), stor myrfiol (*Viola epipsila*), en avblomstret fjellpyrd (*Diapensia lapponica*), nyutsprunget gulmjelt (*Astragalus frigidus*), reinrose (*Dryas octopetala*), fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*) og rødsildre-tuer (*Saxifraga oppositifolia*). I fjellskrentene ved bekken fant vi fjell-lodnebregne (*Woodsia alpina*). Egentlig kunne man ha brukt flere dager bare på botaniseringen nederst i lia over Kongsvold. Men, vi hadde satt oss høyere mål denne dagen.

Vi befant oss i den øvre delen av fjellbjørkeskogen når vi plutselig hørte snøftelyder og noe som romsterte i buskene nede ved bekken, samtidig som Åse utbrøt "Se, der er det en moskus !!". Og ganske riktig nede i bekken, ca. fem meter fra stien som vi gikk på, sto den. Vi gikk forbi den langs stien og litt lenger oppe kunne vi se ned langs bekken rett mot den, der den sto ca. 8 meter fra oss. Det virket ikke som den satte spesielt stor pris på vårt nærvær. Og, hva gjør man så når man som ansvarlig turlleder står 8 meter fra en moskus, sammen med seks av de andre i turfølget, og vet at de tre siste er på vei mot oss langs stien lenger bak? Jo, man tar fram fotoapparatet og knipser et par bilder, så går man i en stor bue tilbake igjen for å møte baktroppen. De hadde foreløpig ikke registrert moskusen, men hadde likevel ikke noe i mot å ta en runde ut i myra for å unngå å komme for nær dyret. Og, dette var nok også det beste, for i mellomtiden hadde moskusen klatret opp av bekken og sto midt i stien. I mellomtiden hadde Odd ruppet å få et lengere video-opptak av den.

Så fortsatte vi videre oppover stien og kom straks etter ut av fjellbjørkeskogen. I siste del av istida rant det stride elver gjennom dette området, dels under isen, og dels inne i isen. Disse elvene kan man se tydelige spor etter i form av at fjellet noen steder er spylt reint mens det andre steder er bygd opp sandrygger (eskere).

Vi gikk ut på en slik sandrygg, og her fant vi igjen kjenningen fra dagen før, norsk malurt (*Artemisia norvegica*). De stedene som vi hadde funnet norsk malurt på langs veien mot Bekkelægret var i stor grad menneskelagde sandskreinter, og således det som vi må betegne som sekundærlokaliteter. Men her i lia mot Knutshøene var det ene og alene naturen som hadde ansvaret for utformingen av biotopen, en ekte primærlokalitet for malurten. Norsk malurt, og dens begrensede utbredelse, er for øvrig hovedårsaken til at mange heller til den teorien at Knutshøene var isfrie under istida, slik at et lite antall arter greide å overleve.

Noen av turdeltakerne syntes de nå var kommet tilstrekkelig langt opp i lia, og valgte å ta det med ro i dette området. De øvrige fant tilbake til stien og fortsatte oppover. Vi fant de første mogopene (*Pulsatilla vernalis*) for dagen og straks etter den høye, slanke dovrerubolmen (*Draba daurica* v. *dovrensis*, *D. dovrensis*). Vi passerte grensa til nasjonalparken og etter å ha steget ytterligere en hundremeter tok vi en matrast ved en stor stein. Her fant vi en fin forekomst av vanlig marinøkkel (*Botrychium lunaria*).

Høyere oppe i lia, i ca. 1300 meters høyde, finnes en langstrakt sandrygg langs etter lia. Den kalles Knutshømorenen, og er Knutshøenes svar på Raet og Jomfruland. For her har fronten på breen, som i dette området hadde en nordlig bevegelse ut fra Jotunheimen, ligget i en lengere periode, og kanskje til og med hatt små bulldoserlignende framstøt, slik at en markant sandrygg er bygget opp. Sandryggen kan følges over en strekning på ca. 10 km, og en tilsvarende formasjon finnes i samme høyde i Stroplesjødalen på den andre siden av Drivdalen. Oppe på denne sandryggen fant vi et prakteksempel av mogop. Ellers sto bleikmyrklekken (*Pedicularis lapponica*) i fin blomstring i de fuktige partiene omkring.

Nå forlot vi stien, krysset over Blesebekken og skrådde oppover skråningne på Søndre Knutshø. Det skulle vokse høyfjellsklokke (*Campanula uniflora*) i denne delen av lia. Til tross for nitidig leting, fant vi den ikke. Men, til gjengjeld var det mye annet vakkert å se. I bekkesigene (myrsigene) sto det mengder av bleikrublom (*Draba oxycarpa*) og lyste blekgult mot oss, og en og annen gullrublom (*D. alpina*) var også kommet i blomst i de noe tørrere partiene. Ellers fant vi en del hvite rublomarter, som vi hadde problemer med å bestemme. Referenten hadde med seg i sekken moseflora (Mossor), torvmoseflora (Mossornas vänner), lavflora (Lavar) og Mossbergs nyutgitte flora for Norden. Med denne samlingen av svenske floraer, var sekken blitt relativt full (og hadde ikke minst lagt på seg en del killo), slik at Lids flora var lagt igjen på nattbordet nede på fjellstua. Men, skal man bestemme hvite *Draba*-arter kommer man ikke langt uten nøklene i Lid og en god lupe, og nasjonalparkens bestemmelser forbød oss å plukke dem med for identifisering senere. Men fotografiene ble relativt gode, og vi mener å ha funnet bergrublom (*D.*

norvegica) og snørublom (*D. nivalis*) med sine mere spinkle stengler og små stjernehaar-samlinger.

Men vi må ikke glemme å nevne snøsoleiene (*Ranunculus nivalis*) som vi fant i tettere og tettere bestander, jo høyere opp under snøleiene vi kom. Og sammen med dem sto issoleiene (*Ranunculus glacialis*) i sin hvite blomstringsfase, på rabbene blomstret tildels fyldige tuer av rødsildre (*Saxifraga oppositifolia*) på sitt fineste og stedvis fantes fine kolonier av gullmyrklegg (*Pedicularis oederi*).

Oddvar, Halvard og referenten (Bjørn Erik) ga seg ikke før de var kommet helt opp til varden. Vi hadde hatt praktfullt utsyn mot fjellene i vest, med en snødekt Snøhetta som tronet midt i det hele, hele veien oppover lia. Og nedover dalen så vi langt forbi Hjerkinns og Fokstumyrene, og vi hadde hørt drønnene og sett røykskyene fra detonasjonene inne i det militære skytefeltet. Men, det er nå en gang fra toppen som en ser lengst innover, og når sola stråler mot snøfjonnene og breene, og lufta er krystallklar får man et utsyn som en vil huske resten av livet. Og sydover ruver Rondane med Høgronden og Storronden stikkende opp over de andre. Og i retning Østerdalen ligger Sønkleppen som et avslepen kjempekolle stikkende opp over det øvrige landskapet.

Men, nå tilbake til det botaniske. Det var tidlig etter snøsmeltinga, og derfor lite som blomstret. Desverre hadde jeg gjort for dårlige forberedelser på forhånd, og var der og da ikke kjent med mulighetene for å finne den spesielle, særdeles sjeldne formen av snøstjerneblom (*Stellaria longipes*, *S. crassipes*) som skal blomstre enkelte år på østsiden av varden. Derfor søkte vi heller ikke etter den på denne turen.

Etter å ha tatt noen fotografier i diverse retninger og vinkler, ble kursen satt nedover lia igjen. Middagen nærmet seg rast, og det ble liten tid til nye botaniseringer underveis. Moskusen så vi heller ikke mere til. Underveis møtte vi Målfrid og Rolf, som var ankommet i løpet av dagen, og som hadde tatt en ettermiddagsvandring i lia under Knutshøene. Middagen smakte for øvrig nydelig etter turen. Det var ørret som verten selv hadde vært oppe og fisket i Kaldvellsjøen på den andre siden av Drivdalen. For første gang var alle 12 turdeltakerne samlet rundt middagsbordet.

Tirsdag 5. juli

Av verten på fjellstua hadde vi fått høre at det enkelte dager var tillatt å kjøre inn til Snøheim gjennom det militære skytefeltet ved Hjerkinn. Han hadde kontaktet forsvaret og fått bekreftelse på at denne veien var åpen denne tirsdagen. Dette hørt spennende ut, for dette var et område som ingen i foreningen hadde besøkt før.

Vi kjørte bort til Hjerkinn og fikk registrert oss, og hver bil ble utstyrt med sin egen paséerseddel. Det ble også en kort stopp ved butikken før vi fortsatte inn i det militære området, og kjørte direkte inn til Snøheim. Snøheim ligger ca. fire km fra foten av Snøhetta, og Målfrid og Rolf valgte å ta seg en tur på egenhånd inn mot Snøhetta. De rakk høyt opp mot toppen før de la kursen ned igjen, og de hadde hatt en nydelig tur i det flotte været.

Vi andre valgte å søke etter blomster i området nord for Snøheim og langs Stridåi. Berggrunnen i området er surere enn i Knutshøene og består i hovedtrekk av den samme senprekambriske sandsteinen som vi har så mye av i Telemark (f. eks. Lifjell og Gausta). Snøheim ligger på 1470 meters høyde. Hele tiden ble det utløst kraftige detonasjoner, med påfølgende kullsvarte røkyskyer, i et område som lå ca. to km lenger sydøst.

Det var mange som ikke hadde gått tilstrekkelig langt opp på Søndre Knutshø dagen før til å få se issoleie (*Ranunculus glacialis*). Nå fikk alle se den, også her i den hvite blomstringsfasen. Ellers ble det funnet fjelltjæreblom (*Lychnis alpina*), lusegras (*Huperzia selago*), greplyng (*Loiseleuria procumbens*) og lodnerublom (*Draba incana*) blomstret ved hytteveggen på Snøheim. Ved Stridåi la vi merke til ei vidstrakt grønn flate, som vi måtte bort og se nærmere på. Det viste seg å være en bjørnemose, som jeg der og da ikke greide å bestemme navnet på. I ettertid har jeg funnet ut at det var snøbjørnemose (*Polytrichum sexangulare*), som kan danne vide matter i snøleier på surt underlag i dette området, og som kan kjennes igjen på sine hetteformede blad med sterkt innbrettede kanter.

Ellers var det så tidlig etter snøsmeltinga at det ble lite på den botaniske fronten å berette om. Vi satt en stund og solte oss i veggen på Snøheim, før vi kjørte nedover mot Hjerkinn igjen. Når vi var kommet ned i ca. 1250 meters høyde, tok vi en stopp ved Stridåi. På den ene siden av veien fosset elva, og på den andre siden var et utstrakt myrområde. Langt oppe i lia så vi en moskus som gikk og beitet. Vi fant fjellveronika (*Veronica alpina ssp. alpina*), bleikmyrklegg (*Pedicularis lapponica*), rosenrot (*Rhodiola rosea*, *Sedum rosea*), fjellkattefot (*Antennaria dioica*) og dvergmjølke (*Epilobium anagallidifolium*). I skrenten mot elva fant vi dessuten mogop (*Pulsatilla vernalis*), gullmyrklegg (*Pedicularis oederi*), trefingerurt

(*Sibbaldia procumbens*) og helt ned i overrislingssonen levermosen fjelltvare (*Marchantia alpestris*). Men den arten som var den mest iøyenfallende på dette stedet var fantastiske tepper av den lysegrønne kaldnikkemosen (*Pohlia wahlenbergii*) med vanddråper som et perleteppe på oversiden og ispedd den vinrøde vinvrangmosen (*Bryum pallens*).

Mens vi sto der ved bilene, kom det en bil i motsatt retning som stoppet og fortalte om at det gikk en moskus ved Svånålægret litt lenger nede i veien. Vi kjørte ned dit og etter noe (svært forsiktig) søking oppdaget vi den der den lå og sluppet av ca. femti meter fra hytta. Etter et stund reiste den seg opp og vandret omkring. Slik vi på ca. 150 meters hold, med Stridåi som en trygg barriere, kunne studere den i lange tider med kikkerter. Rolf hadde dessuten med seg et teleskop for fugletitting.

Vi fortsatte videre ned til Hjerkinns og kjørte inn til Hageseter. Som en informasjon for botanikkinteresserte som passerer området senere, vil jeg bare nevne at i vegkanten på E6 ved nedkjøringa til Hageseter finnes tre ulike mjellarter side om side, setermjelt (*Astragalus alpinus*), blåmjelt (*A. norvegicus*) og reinmjelt (*Oxytropis lapponiaca*). Men vi stoppet ikke på dette stedet denne gang.

Ved Hageseter fant vi bergrublom (*Draba norvegica*) og på et torvtak sto mengder av smånøkkel (*Androsace septentrionalis*). Vi fortsatte stien inn mot Vesle Hjerkinns. Vesle Hjerkinns (Hjerleid) ble oppdaget av arkeologen Bjørn Hougen i 1936, og man mener det har vært et overnattingssted langs den gamle pilgrimsveien til Nidaros. C14-dateringer fra hustuftene viser at stedet har vært benyttet mellom år 800 og 1300. Det er blant annet funnet i alt 20 mynter som kan tidfestes til 1000- og 1100-tallet. Det er også rester fra produksjon av kammer som ble framstilt av reinsdyrshorn.

Langs stien ble det funnet gulmjelt (*Astragalus frigidus*), norsk vintergrønn (*Pyrola rotundifolia* ssp. *norvegica*, *P. norvegica*), mogop (*Pulsatilla vernalis*) og agnorstarr (*Carex microglochin*). Dessuten var det fine gulhvite knauser med rabbeskjegg (*Alectoria ochroleuca*). Da vi var kommet tilbake til Hageseter igjen, fant vi et stort felt med fjellmarinøkkel (*Botrychium borale*).

Så satte vi kursen tilbake til Kongsvold og en ny herlig middag. Etter middag tok forresten flere av oss en vandring sydover langs E6 for å se på noen planter av dovrefjellvalmue (*Papaver radicum* ssp. *ovatilobum*) som sto i veikanten. I dette området har man bestemt at veikantene ikke skal beplantes på kunstig måte, for naturen skal få anledning til å spre seg inn i de menneskepåvirkede områdene på naturlig måte. Langs restene av den gamle kongeveien fant vi dessuten mye skåresildre (*Saxifraga adscendens*), bjønnbrodd (*Tofieldia pusilla*) og en merkelig mjelt som vi umiddelbart ville kalle for russemjelt (*Oxytropis campestris* ssp.

sordida) hvis vi hadde vært i Finnmark, men her var det nok heller en gullvit reinmjelt.

Onsdag 6. juli

På våre ekskursjoner pleier vi å legge inn en fridag, slik at hver enkelt kan oppsøke lokaliteter som de har spesiell interesse for. Onsdagen ble utpekt til fridagen for denne ukeselekskursjonen.

Priscilla og Lise hadde vært i Oppdal, og hadde blant annet besøkt Håndverkstuga og Driva steinsenter. De hadde også stoppet ved Magalaupet som er en 1 meter bred kløft der Driva fosser i gjennom. Det ble også en tur opp i Vårstigen der de kunne rapporter om mye gulmjelt (*Astragalus frigidus*), både lys rosa og hvit skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), og mengder av skåresildre (*Saxifraga ascendens*) og rosenrot (*Rhodiola rosea*, *Sedum rosea*).

Åse og Magne hadde også vært nedom Magalaupet, og så kjørt videre til Sundalsøra. De hadde sett 1000-vis av skogmariehender (*Dactylorhiza fuchsii*), stortveblad (*Listera ovata*), turt (*Cicerbita alpina*), hvitsoleier (*Ranunculus platanifolius*) og prektige bergfruer (*Saxifraga cotyledon*). Underveis kjørte de også gjennom en usedvanlig kraftig regnbyge.

Olaf, Halvard, Odd og Ole hadde vært på Hjerkinnhø og blant annet sett fjellpestrot (*Petasites frigidus*), vanlig marinøkkel (*Botrychium lunaria*), smalnøkkelblom (*Primula stricta*) og mogop (*Pulsatilla vernalis*).

Målfrid, Rolf, Oddvar og referenten (Bjørn Erik) tok turen opp på Nordre Knutshø (1687 m.o.h.) via Sprenbekken. De hadde blant annet funnet gulmjelt (*Astragalus frigidus*), blåmjelt (*A. norvegicus*), grønnkurle (*Coeloglossum viride*), fjellhvitkurle (*Leucorchis albida* ssp. *straminea*, *L. straminea*), blindurt (*Silene uralensis* ssp. *apetala*, *S. whalbergella*), gullrublom (*Draba alpina*), noe som med forbehold kan ha vært stuttarve (*Sagina cespitosa*, *S. caespitosa*), bekkesildre (*Saxifraga rivularis*), tuesildre (*S. cespitosa*) og skredrublom (*Draba daurica* v. *daurica*). Hadde de vært oppmerksomme på den, hadde de også oppsøkt forekomsten av fjellkurle (*Chamorchis alpina*) ved Sprenbekken i ca. 1400 meters høyde. Ellers var vårfloraen minst like vakker som på Søndre Knutshø med tepper av snøsoleier (*Ranunculus nivalis*), isssoleier (*R. glacialis*), dvergssoleier (*R. pygmaeus*) og bleikrublom (*Draba oxycarpa*). På veien nedover fikk de en regnskur mens de passerte på framsiden av Midtre Knutshø og lenger nede i lia støtte de på et boltit-rede med mor og unger og så lappspurv. De fulgte stien langs Blesebekken ned igjen.

På turen til Nordre Knutshø merket jeg meg de mest typiske lavartene som vi passerte. Rundt toppen noterte jeg meg safranlav (*Solorina crocea*), makklav (*Thamnotia vermicularis*), fjelltagg (*Cornicularia divergens*), ull-sotlav (*Ephebe lanata*), fokklav (*Haematomma ventosum*), kalkheilav (*Cetraria tilesii*) og rim-navlelav (*Umbilicaria proboscidea*). Safranlav kjennes lett igjen fordi den ser ut som et skrubbete lyst, olivengrønt blad med oransje bord, makklaven ser ut som små lysegrå, inntørka kvister, fjelltaggen er små, svarte, glatte, taggete greiner, ull-sotlav ser ut som svart stålull, fokklav er et lysegult stenbelegg med mørkerøde prikker, kalkheilaven ligner en liten gulhvitt busk og står nær gulskinn, mens rim-navlelaven ligner krøllete gråsvarte skjell med gråhvite kanter.

Lenger nedover i lia blir de gulhvite lavene på knausene mest iøyenfallende. Dette kan være gul reinlav (*Cladina arbuscula*), som er buskformet, kvitkrull (*Cladina stellaris*), som ser ut som stussede småbusker, eller rabbeskjegg (*Alectoria ochroleuca*) som er mindre forgreinet. De grå artene kan typisk være grå reinlav (*Cladina rangiferina*), som er buskformet, eller vanlig saltlav (*Stereocaulon paschale*), som er mer knudrete.

Når man kommer ned i skogen bør man legge merke til snømållaven (*Parmelia olivacea*) som sitter på bjørkestammene, og einerlav (*Cetraria juniperina*) som trives på tørre kvister, spesielt av einer. Til sist vil jeg nevne rødberglav (*Xanthoria elegans*), som sitter på kalkfjell.

Ellers må det også nevnes et par ord om vierartene, som vi viet lite oppmerksomhet på denne ekskursjonen. Jeg har vært innom sølvvier (*Salix glauca ssp. glauca*) som hadde nydelige røde nyutsprungne aks. Rynkevier (*S. reticulata*) var også praktfull i sin tidlige blomstringsfase. Ellers kunne området by på musøre (*S. herbacea*), polarvier (*S. polaris*) uten at vi la merke til den, myrtevier (*S. myrsinites*), ullvier (*S. lanata ssp. lanata*), lappvier (*S. lapponum*), småvier (*S. arbuscula*), bleikvier (*S. hastata*), grønnvier (*S. phylicifolia*) og blåvier (*S. starkeana ssp. starkeana*). Og da vil det også kunne finnes et utall av krysningskombinasjoner mellom dem.

Siden dette var den siste kvelden da alle var samlet, fikk Bjørn Erik overrakt en gave for den insatsen han hadde levert i forbindelse med ekskursjonen. Det var boken om Dovrefjell, som hele 10 forfattere hadde vært med på å gi innhold, deriblandt Simen Bretten og Olav Gjærevoll. Og jeg vil nå benytte anledningen til å si tusen takk for gaven. Mye av innholdet i denne rapporten er hentet fra nettopp denne boken. Referenten vil også få takke alle deltakerne for punktlighet, og det var en fornøyelse å være turleder hele denne uken.

Torsdag 7. juli

De fleste ekskursjonsdeltakerne foretrakk å kjøre bil framfor å gå inn i heia. Derfor ble det biltur også på torsdag og planen endte opp med en runde rundt Grimsdalen.

Første stopp ble straks før Dalholen, der det skulle være en forekomst av klåved (*Myricaria germanica*) rett vest for den nederste brua. Vi fant forekomsten og programmessig fant vi også hvitstarr (*C. bicolor*) på stedet. Ellers ble det rapportert inn trådstarr (*C. lasiocarpa*) og finnmarkssiv (*Juncus arcticus*). Bilen til Oddvar hadde startvansker da vi skulle kjøre videre, men ved hjelp av startkabler kom den i gang.

Så fortsatte vi ned til Fолldal, svingte sørover og tok av inn i Grimsdalen ved Fallet. Grimsdalen er Norges lengste seterdal. Den er kjent fra langt tilbake i historien og har blant annet inneholdt en markeds plass. Ellers var det en fin dal å drive fangst i, ikke minst av reinsdyr. Oddvar holdt et interessant foredrag om dalen og dens historie i fjern og nær tid. Det ble en kort stopp ved bommen for å betale avgift, før vi fortsatte til noen hundre meter forbi Stakkstosetrene, der vi gjorde en stopp. Her hadde vi en praktfull utsikt inn mot Rondane med Høgronden som den høyeste toppen.

Men vi satte oss snart i bilene igjen og kjørte inn til krysset ved Tollevschaugen. Her var det noen myrer hvor det blant annet ble funnet piperenserrose (*Paludella squarrosa*) og noe som mest sannsynlig var lemmeose (*Tetraplodon mnioides*). Neste stopp ble ved Tverrlisætri, hvor det var ganske frodig i de fuktige partiene ned mot elva Grimsi. Det ble funnet fjellvitkurle (*Leucorchis albida ssp. straminea*, *L. straminea*), blindurt (*Silene uralensis ssp. apetala*, *S. wahlbergella*), sotstarr (*Carex atrofusca*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), storblåfjær (*Polygala vulgaris*) og rødsildre (*Saxifraga oppositifolia*).

Neste gang vi stoppet kjørte vi ned til elva ved Grimsdalssetrene, og her ble det matpause. Dessuten var flere turdeltakere ute i elva og tok seg en dukkert. Av botanisk interesse var i første rekke den store mengden av reinrose (*Dryas octopetala*) på stedet, men primært var vi her for å kose oss i sola og slappe av. Denne dagen var det praktisk for oss at det gikk en vei gjennom dalen, men det er trist å se hvordan naturen forringes ved slike inngrep.

Ved Verkansætri går veien ca. 20 meter oppe i lia og det er relativt bratt å ta seg ned til Grimsi. Her fant vi atter blindurt (*Silene uralensis ssp. apetala*, *S. wahlbergella*), reinrose (*Dryas octopetala*) og fjellvitkurle (*Leucorchis albida ssp. straminea*, *L. straminea*). Ellers fant vi skåresildre (*Saxifraga adscendens*), stjernesildre (*S.*

stellaris), fjelltistel (*Saussurea alpina*), fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*), mogop (*Pulsatilla vernalis*), og lodnerubloom (*Draba incana*).

Ca. 3 km. lenger oppe i dalen ligger et vernet område langs Grimsi. I tillegg til reinrose (*Dryas octopetala*) som vi hadde notert på tidligere stopp i Grimsdalen, fant vi svarttopp (*Bartsia alpina*) og bekkedarse (*Cardamine amara*). De som tok risken på å vade over elva fikk også oppleve en rik forekomst av smalnøkleblom (*Primula stricta*).

Nå begynte folk å lengte tilbake til Kongsvold. Grimsdalsveien munner ut i Gudbrandsdalen ved Tofte, og vi tok farvel med Oddvar ved Vegaskilet, for han skulle hjem til Dovreskogen. Derfra fulgte vi E6 tilbake mot Kongsvold, med en kort handlestopp på Dombås. Og middagen som ventet oss var herlig, for hvem skulle ha forventet å få servert pigghå langt inne i fjellheimen?

Etter middag ble de fleste med bort til Thekla Resvolls hage, eller restene av den, ved Kongsvold jernbanestasjon. Mange av artene gror her i beste velgående fremdeles, og spesielt åkerbæret (*Rubus arcticus*) vakte begeistring, da det sto i praktfull blomstring. Samtidig fikk Halvard, Olaf og Bjørn Erik bestilt plassbiletter på toget for hjemreisen på Søndag.

Fredag 8. juli

Etter frokost tok vi avskjed med Målfrid og Rolf som skulle videre på sin rundtur. Priscilla og Lise reiste også denne morgenen for Priscilla skulle videre til USA samme helg.

Søndagen før hadde vi vært inn mot Bekkelægret og Fundin for å se på norsk malurt (*Artemisia norvegica*), men den var da ikke kommet fullt i blomst. Derfor ville vi ta en tur til inn i dette området. Det tipset som vi hadde fått ved bommen ved Furutjønn hadde vi også fulgt, og vi hadde avtale med familien Tallerås om at vi kunne kjøre innom dem underveis denne dagen.

Bilen med Odd, Ole, Halvard og Olaf kjørte direkte opp til bommen, mens bilen med Åse, Magne og Bjørn Erik kjørte bort til familien Tallerås på Dalholen.

Det ble et hyggelig møte, og vi fikk blant annet låne noen botaniske rapporter om Dovrefjell, som vi kunne ta kopi av. De kunne fortelle at det spesielle "graset" oppe ved Furutjønn var krypsivaks (*Trichophorum pumilum*, *Scirpus pumilus*), og Kristine Prestmoen Tallerås ble med oss ned til riksveien for å vise oss en annen krypsivakslokalitet på ei myraktig eng der nede. Og begeistring var stor når vi

oppdaget at krypsivakset akkurat var sprunget ut i blomst. Det ble tatt et par bilder, før vi kjørte fru Tallerås hjem igjen og fortsatte etter de andre opp til bommen.

Første stopp ble ved forekomsten av norsk malurt. Den var kommet lenger i utvikling enn søndagen før, og vi fant også et par eksemplarer som så vidt hadde fått gulfarge i krona.

Underveis videre tok vi også denne dagen igjen en kuflokk, og referenten måtte bruke all sin list for å komme foran flokken og få dirigert den ut i veikanten. Han lærte en ting denne dagen, det nytter ikke å løpe forbi en kuflokk for kuene foran løper fortore.

Neste stopp ble ved en liten dam med myrer omkring mellom Borkhussætra og Setålsjølisætra. Her blomstret evjesoleie (*Ranunculus reptans*) og vi fant blankstarr (*Carex saxatilis*). Så fortsatte vi inn til Setålsjølia, hvor vi parkerte. Geologien i dette området består av kalksilikatskifer og gneis av Kambro-Silurisk opprindelse, og rent geografisk befinner vi oss i Oppdal kommunes siste utpost mot øst, drøyt 2 mil sørvest for Kvikne.

Den ene årsaken til at vi valgte dette området er allerede nevnt, norsk malurt, den andre årsaken var å finne ved Setålsjølia, nemlig fjelltettegras (*Pinguicula alpina*), som det skulle være mulig å finne en drøy km nord for setra. Langs veien opp dit så vi sotstarr (*Carex atrofusca*), fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), grønnkurler (*Coeloglossum viride*), bergveronika (*Veronica fruticans*), reinrose (*Dryas octopetala*), gullmyrklegg (*Pedicularis oederi*), moselyng (*Cassiope hypnoides*) og fjellfiol (*Viola biflora*).

Vi fant omsider også fjelltettegras, og etterhvert som vi beveget oss omkring i området, fant vi mye av det. Andre arter som vi noterte oss var smalnøkleblom (*Primula stricta*), blåmjelt (*Astragalus norvegicus*), gulmjelt (*A. frigidus*), tuearve (*Minuartia biflora*), jøkularve (*Sagina nivalis*, *S. intermedia*), grannarve (*Minuartia stricta*), vivipar fjellrapp (*Poa alpina* var. *vivipara*), kastanjesiv (*Juncus castaneus*), tvillingsiv (*J. biglumis*), trillingsiv (*J. triglumis*), finnmarksiv (*J. arcticus*) og snømyrull (*Eriophorum scheuchzeri*). (Med forbehold på bestemmelsen av de tre arvene, som man sjelden kan føle seg helt sikker på).

Når vi var så langt inne i dette området var det også fristende å gå i fotsporene til TBF-ekskursjonen fra 10 år tilbake, over Orkla og inn til en forekomst av svartkurler (*Nigritella nigra*) ved Bjørndalssætra. Men inn dit var det ytterligere 5 km. og sannsynligheten for at det var for tidlig på sesongen til å få se den i blomst var stor. Derfor valgte vi isteden å konsentrere oss om det området vi befant oss i.

Referenten tok seg noen runder ut i myrene på egenhånd for å lete etter rusttorvmose (*Sphagnum fuscum*), som hvis han var heldig kunne inneholde dvergtettegras (*Pinguicula villosa*). Han fant flere tuer med rusttorvmose, men dessverre uten dvergtettegras. Ellers var det en flokk med selskapsyke geiter på stedet, og vi kunne studere hvordan de tok kvalitetskontroll av blomstene med nesa, før de spiste dem.

Etter hvert vandret vi tilbake til setra igjen, og der ble det ytterligere et par botaniske godbiter før vi kjørte sydover igjen. Vi fant fjellvitkurle (*Leucorchis albida* ssp. *straminea*, *L. straminea*), koralrot (*Corallorhiza trifida*), grønnkurle (*Coeloglossum viride*) og småsøte (*Gentianella tenella*).

Nå kjørte vi direkte tilbake til Dalholen, for at også de i den andre bilen skulle få se krypsivaks. Mens vi var der fant vi også brudespore (*Gymnadenia conopsea*), legevintergrønn (*Pyrola rotundifolia* ssp. *rotundifolia*, *P. rotundifolia*), gulmjelt (*Astragalus frigidus*), blåmjelt (*A. norvegicus*), hvit blålyng (*Phyllodoce caerulea*), smånøkkel (*Androsace septentrionalis*) og marinøkkel (*Botrychium lunaria*).

På kvelden ble det en kjøretur ned til Drivstua jernbanestasjon, hvor det tidligere år var funnet svartkurle i enga mellom jernbanelinje og E6. Enga var usedvanlig artsrik, og det virket som at man hadde sluttet å slå den. Det er alltid en opplevelse å gå i en frodig blomstereng, men noen svartkurler fant vi ikke denne gang.

Lørdag 9. juli

Olaf, Odd, Ole, Halvard og Bjørn Erik som hadde valgt å bli over til Søndag, og de dermed hadde anledning til å ta seg en vandring også denne dagen. De andre ville dra hjemover. Åse og Magne tok forresten turen helt ned til Oppdal først for å oppsøke en lokalitet på svartkurle (*Nigritella nigra*) som de hadde fått beskrevet. Men de hadde ikke lykken med seg, for svartkurler fant de ikke, og etter hvert som dagen skred på hadde de ikke noe annet valg enn å ta fatt på vegen tilbake til Grenland.

Olaf, Odd og Ole tok seg en lang tur opp i lia på vestsiden av dalen. Ved jernbaneundergangen så de blankbakkestjerne (*Erigeron acer* ssp. *politus*, *E. politus*). De hadde ikke sett moskus, for det er på denne siden hovedstammen av moskusflokkene finnes. Men til gjengjeld hadde de sett masse hester. Ellers kunne de ikke rapportere inn flere nye arter, utenom dem som vi allerede hadde sett flere ganger denne uken.

Halvard og Bjørn Erik ville på ny ta sikte på Nordre Knutshø i håp om å finne høyfjellsklokke (*Campanula uniflora*). De hadde av andre gjester på fjellstua få

rapport om at den var funnet, og lokaliteten var med relativt god nøyaktighet beskrevet. Det skulle være i ca. 1500 meters høyde relativt langt syd i lia.

I tillegg til de artene som ble funnet på mandagen ble artslista komplettert med tuesildre (*Saxifraga cespitosa*) underveis oppover. Og etter nitidig leting fant Halvard (han hadde best gangsyn) to eksemplarer av høvfjellsklokke i blomst. Begeistringen var stor, og det ble knipset mange bilder. Når de først var kommet så langt opp i lia valgte de også å ta en tur opp til varden. Underveis økte begeistringen ytterligere ved funnet av fjellpnyd (*Diapensia lapponica*) i blomst og den vesle tinderubluen (*Draba cacuminum ssp. cacuminum*) i blomst.

De hadde også tenkt å søke etter snøstjerneblom, for nå hadde de både lest om og fått beskrevet lokaliteten. Men, denne gang la værgudene hindringer i veien, for det trakk opp til tordenvær, og da bør man ikke oppholde seg på en fjelltopp. Det var intet annet å gjøre enn å trekke nedover mot Kongsvold igjen. Underveis ble det observert blader av fjellpestrot (*Petasites frigidus*) i søkket mellom Midtre og Søndre Knutshø og nede i løvskogen identifiserte de myrtevier (*Salix myrsinites*) og ullvier (*S. lanata ssp. lanata*).

Søndag 10. juli

Olaf, Halvard og referenten (Bjørn Erik) rakk en ekstra botanisering langs Driva før de måtte vandre til jernbanestasjonen for å ta toget hjem. De gikk over brua der turistløypa går opp mot Stropsljødalen og Reinheim. De fant smånøkkel (*Androsace septentrionalis*), blankbakkestjerne (*Erigeron acer ssp. politus, E. politus*), jåblom (*Parnassia palustris*), bergveronika (*Veronica fruticans*), fjelltistel (*Saussurea alpina*), mengder av skåresildre (*Saxifraga adscendens*), hvitmaure (*Galium borale*) og tyrihjelms (*Aconitum septentrionale*). Dessuten var det en skråning full av blomstrende skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), og de fant dunkjempe (*Plantago media*) som har sin høyderekord i Norge nettopp i Oppdal kommune med 1120 m.

Så var det å gå bort til stasjonen og vente på toget som skulle bringe oss tilbake til våre sydligere hjemsteder. Det var vemodig å ta farvel med Kongsvold som hadde gitt oss slik en uforglemmelig uke. Men man kan jo håpe på at det ikke blir alt for lenge til en kommer tilbake hit.

Til egne notater:

Kilder:

Dovrefjell, Simen Bretten m. fl., ISBN 82-504-2045-4.

Norsk Flora (1994), Johannes Lid, ISBN 82-521-3754-7, (latinske navn på karplanter er hentet herfra).

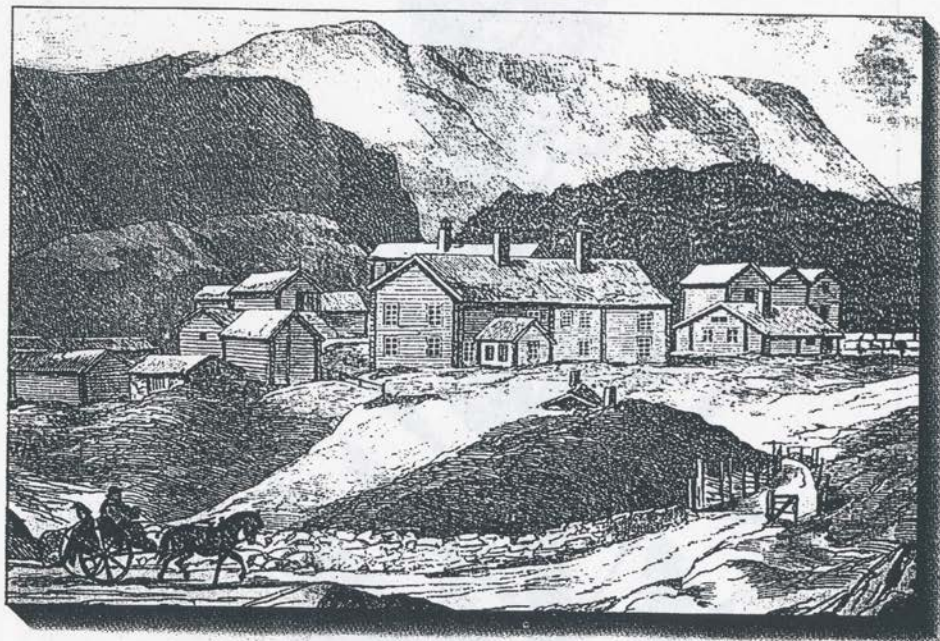
NBF's liste over navn på norske moser sist ajourført i 1983.

Liste over norske lav-navn fra Blyttia 1979.

Telemark Botaniske Forening.

Adresse:

Telemark Botaniske Forening, Postboks 625, 3903 Porsgrunn

Kongsvold Fjeldstue i 1850-åra. Stikk fra Norsk Folkeblad, 1868

Gullmyrkelegg fra «Flora Danica»